

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za po leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 8. kimovca 1871.

List 36.

Egiptovski Jožef.

(Dalje.)

Deveti prizor.

Jožef (sam v novem stanji).

Kak te hočem poslaviti,
Stvarnik večni, vsemogočni,
Serce svoje v tmíni nočni
Ti v zahvalo čem dariti.
Rés je, kar je oče rekel,
Ko sva zadnjič skupaj bila
Da nedolžnim, ko je sila,
Ti na pomoč boš pritekel.
Skazal si se pomočnika,
O Jehova rés nad mano!
Ti služiti še bolj vdano
Moja je dolžnost velika.
Upam pa, da boš zacelil
Mi, Gospod, vse serčne rane,
Ki so tujcem tu neznane,
In popolno me zveselil.
Daj Gospod, ki kličem k Tebi,
Mi pomoči v službi novi;
Ti me vodi, blagoslovi,
V vsaki stiski in potrebi!
Angelj Tvoj naj me varuje,
Bo pri meni v času spanja,
Da mi vsaka misel, sanja,
Tvojo slavo povišuje!

(Vleže se počivat.)

Deseti prizor.

Putifar. Njegova žena. (Soba kakor prej.)

Putifar (navdušen).

Bodi zdrava, žena draga!
Naša hiša si pomaga,
Glej, bogovi so nam mili
Zvesto serce naklonili,
Dali so nam nadzornika,
Ki mi je radost in dika.
Lépi dan me je izvabil
Dans na sprehod; a pozabil
Nisem k sužnjem se podati,
Čuj! pa moral sem obstati;
Spazil v prvem sem poglédi,
Da je vse v naj lepšem rédi;
Nadzornik je vpríčo vedno,
Vsako delo lepo rédno
In natanko se zveršuje,
Odkar on zapoveduje.
Pa ne misli ti, da vpíje
Al jih s palicami bíje;
On razjasni jim umévnó

Vsako delo ter pohlevno
Ukazuje ga storiti;
Serca zna si pridobiti.
Če je tudi on naj mlaji,
Imajo ga vendar raji
Kot vse prédnike njegove,
Ki so krajšali jim dnove
Zmeraj z gerdim zabavljanjem
In nemilim pretepanjem.
Toraj lahko in veselo
Odšel bodem na deželo,
In brezskerbno bom se ločil,
Ko bom njemu hišo zročil.
Men' ležeče je na sužnjih,

(Počasno)

Da nam raste bogatija,
Da razvétá se kupčija,
Da okrog smo daleč znani,
Kot bogati spoštovani;
Da v škerlatu smo in svili; —
Tó so sužnji pridobili!

Putifarka (hinavsko).

Naj ti bo na njih ležeče,
Ker v tem iščeš svoje sreče,
Jaz se ná-nje ne zanašam;
Zdaj govóri, kar te vprašam:
Kdaj le misliš z dóma iti,
Mene tukaj popustiti?

Putifar.

Ak bo vreme dopustilo,
Tó se jutri bo zgodilo. —
Če bom vravnal vse na gladkem,
Upam se verniti v kratkem.
Torej, draga moja žena,
Več ne bodi nasajena,
Ker nadzorniku izročil
Vso bom hišo in naročil,
Da natanko, brez odlóga
Vse posluša te in vboga;
Za-to žalostna ne bodi!

Putifarka (podaje mu roko).

Bodi zdrav in srečno hodi!

(Ona odide.)

Enajsti prizor.

Putifar in njegov sluga.

Putifar.

(Hodi zamišljen semtertje, slednjič zakliče.)

Sluga, kod se potikuješ,
Al ne bodeš prišel k meni?

Sluga (prihiti).

Kaj gospod mi ukazuješ,
Prosim, želje razodeš!

Putifar.

Koj nadzornika pokličí,
Zá-nj imam še naročila.

Sluga.

Tvoja volja pri tej priči,
Moj gospod, se bo zgodila.

(Naglo odide.)

Putifar (sam).

Kakor rés vesel potujem,
Zračim rad se po deželi,
Vendar sedaj v serci čujem
Glas prečudni, neveseli,
Kteri vedno se ponavlja
In pri dómu me ustavlja.
Jaz pa tega poslušati
Zdaj ne smém, pa tudi nočem,
In natanko spolnovati
Kraljevo povelje hočem.
Če tud hodim v serci s tugo,
Kralj mi več je ko vse drugo.
Kaj bi toliko prevdarjal?
Zvéstega imam človeka
V nadzorniku, — in se vkvarjal
Z mislimi; moj čas potéka;
Za odhod sem že pripravljen.
(Čuje se terkanje.)

Dvanajsti prizor!

Putifar. Jožef.

Putifar.

Notri!

Jožef.

Bod' gospod pozdravljen!
Kaj li meni naročuješ,
Rad bom spolnil voljo tvojo!

Putifar.

Da skerbiš, posebno čuješ
Tudi zdaj čez hišo mojo;
Vse naj tebi bo podložno,
Ko ne bó pri dómu mene,
Vse je slušati te dolžno.
Smém li res pričakovati
Vse le-tó? Glej, čas me mora
Urno urno potovati.

Jožef.

Bom pokoren brez upora.

Putifar.

Sluga, čas je zdaj odhoda,
Berzo hiti, brez zamude

Po vodnike in velblode,
Da odrinemo pri hladu.

Jožef.

Srečno hodi, gospod mili,
Varen po vseh svojih potih,
Po ravninah, po samotah,
Zdrav poverni se v domovje!
(Priklonivši se odide. za njim tudi Putifar.)

Trinajsti prizor.

Zagrinjalo se spremeni; Jožefova soba; iz dvo-
rane druga vrata.

Jožef moli priklonjen k tlam).

Pred Tabo, Bog mogočni in blagi Stvarnik moj,
Zdihujem, Ti me vari, zmér bodi Ti z menoj;
Nazočnost Tvoja bodi mi vedno pred očmi,
Ti vari dušo mojo, da se ne pogubi!
Edino v Té jaz upam, ki lahko rešiš me,
Ti vničiš, ako hočeš, sovražne sklepe vse!
Oj, čuvaj v stiski mene, zdihujem moj Gospod,
Skušnjave vse preženi, ki mi grozé povsod.
Resnik, ki čudno rešil očaka Noeta,
Oj reši tudi mene, mladenčca slabega,
Postavi tvoji sveti, da vedno bodem zvést,
Ne daj, Te serčno prosim, brezbožnici me v pést!
O kje si, dragi oče? ni videti te več!
Kje dragi mi prijatli sedaj? vsi daleč proč!
Zatorej vsemogočni, moj Bog, le upam v Té,
Ti vari me, da čisto ohranim si sereč,
Pomagaj, da pritečo skušnjavo prestopim,
Ak tud denó me v spone, ali celo smert terpim!

(Odide.)

(Dalje nast.)

Zastran sv. Jožefa

so sv. Oče Pij IX. dali 7. julija 1871 spominico, v kateri pripovedujejo, kaj so razni papeži storili za čiščenje sv. Jožefa, pa da so oni sami od svoje mladosti imeli posebno čiščenje do tega svetnika. Z določilom 10. kim. 1847 so patronstvo sv. Jožefa ko višji praznik družega reda razširili po vsi Cerkvi, ker poprej se je praznoval po več krajih po posebnem dopušenju sv. Stola. Ravno zdaj v poslednjih časih, ko se je prav divja črna vojska Kristusovi Cerkvi napovedovala, se je čiščenje do sv. Jožefa tako množilo, da so od vsih strani pribajale neštevilne prošnje do sv. Očeta, da naj bi za izdatniše odvernjenje vsega hudega po prošnji sv. Jožefa tega svetnika razglasili za pomočnika ali patrona katoliške Cerkve. To prošnjo so verniki in celo premnogi izmed kardinalov in škofov ponovili ob začetku vsoljnega cerkvenega zbora. Sv. Oče so na toliko prošnji molili za Božje razsvetljenje in v god neomadežanega spočetja leta 1870 so sv. Jožefa naznanili za patrona katoliške Cerkve; njegov praznik 19. sušca se mora obhajati po vsem svetu po šegi perve verste, pa vendar zavolj 40danskega posta brez osmine. Toraj o obeh njegovih praznikih mora se vselej k maši vera privzeti.

V molitvi „A cunctis“ se po poklicanju Marije Device pred vsakere druge svetnike, razun angelov in sv. Janeza Kerst., mora postaviti sv. Jožef z besedami „cum Beato Joseph.“ Enako zapovedujejo sv. Oče, da se mora tudi med „Suffragia Sanctorum“ jemati njegova spominica. (Ad Vesp. Antiph.: Ecce fidelis servus itd. — V. Gloria et divitiae.... R. Et iustitia ejus manet... Ad Laudes Antiph.: Ipse Jesus erat incipiens itd. V. Os justi itd. R. Et lingua ejus itd. Oratio. Deus, qui inefabili providentia Beatum Joseph Sanctissimae Genitricis tuae sponsum eligere dignatus es, praesta quae-

sumus, ut quem protectorem venaramur in terris, intercessorem habere mereamur in coelis.“

Carigrad.

(Pera. — Milgsp. Brunoni in bulgarske reči; bulgarski gojenci. Njih podpora. Greška nezaupljivost in latinčina.)

Četertega rožnika, še preden sem vstal, zjutraj po petih zarožljá vélika veriga, maček se vsadí in parnik se ustavi. S prevaževanjem na suho iz parobroda ni bilo skoraj nič pritežnosti in s pregledovanjem turki niso bili sitni. Perva pot je bila skoz Galato na Pero v samostan čč. oo. kapucinov, kamor sem imel nektere reči oddati. Maševati sem zamogel še le, ko sem svoje škofijsko pismo imel podpisano od mil. gospoda škofa Brunoni-a, za kar sem precej poskerbel: neki možic, ki me je bil pripeljal iz parobroda na Pero predmestje, me je spremljal. Pera je visoko v hribu, stanovanje milgsp. Brunoni-a s cerkvijo še višej in bolj proti vzhodu. Proti osmém že zamorem govoriti z mil. gospodom, ki me je prav prijazno sprejel. Ker so me tukaj prav posebno mikali Bulgari, naši slovenski bratje, in njih zadeve, sem kmali govorjenje obernil na to tvarino. Pravil mi je milostni gospod, kako radi sprejemljejo goreče duhovne v bulgarski misijon; kako močno da skerbé za spreobnjenje tega naroda; da še zmiraj cele srenje s 1000, 500... dušami prosijo za „unijo“ ali zedinjenje z Rimom, da je pa težava, odkar se je tako zgodilo s Sokolskim, ki živi nekje na Ruskem itd. Znano je, da Sokolski je ob svojem času delal veliko šuma, ker prestopil je bil v katoliško Cerkev, je bil v Rimu za škofa poterjen, potem pa je bil nekako skrivnostno na Rusko zginil. — Kdor želi v bulgarski misijon, mora v Rimu pri prefektu propagande (kardinalu Barnabó) prošnjo vložiti. Dobil je Brunoni v Rimu privoljenje in pooblastenje, da vsak sme prestopiti k jutranjemu obredu, k redovnikom bazilijancem, kdor bi hotel iti v misijon med Bulgare. Povedal je gospod, da tisto dobo so imeli 12 bulgarskih mladenčev v šolah v Rimu, 8 na Hervaškem, ki razni škofje in dobrotniki za nje plačujejo, 3 v Gaziru na Libanu, da je pa v podporo unim začetnikom zmiraj silo potreba misijonarjev latinškega reda, ki so čversti in stanovitni. Slovenje so zaželeni za misijon, ker jim je lančeta zastran jezika, je rekel gospod. Priporočal je poslednjič, naj bi se v našem cesarstvu delalo v obéh ozirih za ta misijon, pošiljali naj bi se namreč misijonarji, pa tudi denarni pomočki, in da poslednje je silo potrebno. Bil je gosp. Brunoni sam na Dunaju in minister (Rechberg blezo) mu je priterdil, da bi vlada bila pripravljena za misijon kaj storiti, ako bi tudi škofje v ta namen težéli; toda državni sveti, zbori...? Meni se zdi, da naj izdatniši je podpora od katoliškega naroda, kateri ima pravi, zares veljavni namen: zavoljo Boga in bližnjega; vse tiste diplomatske in politiške podpore stojé na pesku. — Kranjci, kakor pričajo po nekoliko zapisi v Danici, so si v tem oziru že lepih zaslug pridobili za Bulgare in za Bošnjake, kateri jim bodo še póżne čase gotovo serčno hvaležni, ko bodo brali v zapisnikih, kaj je naša dežela zanje storila. Rekel sem „Kranjci;“ želeli je pa, da bi se tudi drugi Slovenci bolj vneli za svoje južne brate.

Pravil je priljudni gospod še to, da greki so zmiraj nekako nezaupljivi do latincev. Ko je bil poslednji namestnik za Bulgarijo (menda Sembratović), zdaj v Rimu, v Carigradu posvečen, je bil vradno pričujoč tudi avstrijski konzul; pa Rusija tega že ni prav rada vidila. Ko so pa greki vidili, da se je posvečevanje godilo vse po slovenskem obredu, so se jeli nekako bolj bližati in zaupljivi biti. Temu se pri njih ni čuditi, ker od nekaj

imajo vse v slovenskem (staroslovenskem) jeziku; drugo je pri nas, ko se godé naj veči skrivnosti od nekda v vesoljnem latinskem jeziku in je zavoljo velikanske edinosti po vsem svetu, pa tudi še iz drugih ozirov, naj bolj prav tako. Samo memo gredé naj opomnim, da so pač gotovo graje vredni tisti, ki na pr. zoper to pišejo ali govore, da se poje na koru „Tantum ergo“, „Genitori“ ali sem ter tje kaka latinska maša. Želtavi liberalizem se tudi že v vse meša, kar ga nič ne briga.

Gosp. Brunoni je bil trikrat v sveti deželi v raznih službah, je prav priljuden, zaupljiv in ponižen, pa čverst mož. (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Nasprotniki spravi nasprotniki Avstriji. Vse, kar počenjajo zdaj nasprotniki sprave med narodi, je očitno tudi v nesrečo in v propad našega cesarstva, in pravi katoličan toraj nikakor ne more na njih strani biti. Iz tega je očitno, zakaj je velikomemska stranka tako sovražna katoliški veri; dobro namreč vé in čuti, da katoličanu vest nikakor ne dopusti, da bi delal pogubno ali celo izdajavsko za svoj lastni prestol in domovino.

Očitno je, ako se sprava ne doseže, da cesarstvo ostane slabo in sovražnik pride v deželo, kadar mu je vseč, ali pa še vse razdène. Ako se pa doseže sprava in se sprijaznijo vsi narodi, nam Avstrijanom ni treba iskati nobene zaveze in nobenega prijatla, zlasti zdaj ne, ko nikjer nobenega odkritoserčnega politiškega prijatla ni, ampak le samopridnosti, na vsih straneh volkovi, ki so nas gulili, razun kje Rusa in Turka, ki pa zlasti prvi v verski zadevi nadomestuje, kar v časni prizanaša. Iskali pa bi drugi od vsih strani avstrijske roke, da bi se jim podala.

Se vé, da sprava mora biti prava, na veri in pravici zastavljena, ter se mora tudi Cerkvi poverniti, kar je njenega. Ako n. pr. Cerkev ne ohrani nadzorstva nad versko in nravno odrejo v svojem področji, bode nastala taka zmešnjava, da bo vse razdraženo in nezadovoljno. Po šolah, kakor se že zdaj tako pogosto godi, bode mladina slišala veri čisto nasprotne načela, in razpor bo zmiraj veči. Kolikor več bo gospodarjev in očetov za nravno odrejo, toliko veči bo zmešnjava. Deržava naj se toraj peča s tem, kar tiče svetni blagor, šolstvo z naukom, podložno Cerkvi tako, kakor vsi drugi vérniki; nekaki izjemni stan šolstva v sredi katoličanstva bila bi tramsarija, pogubljiva občinstvu in deržavi. Red je prva potreba, in taki red kakor ga je postavil Kristus Gospod, je gotovo tako zanesljiv, da noben Beust in Dittes ne bo boljega iznašel. Brezvérnosti, pravijo, se je zdaj Bismark poprijel; naj jo nese na krošnji čez avstrijsko mejo, da je ne bode nikdar več k nam na Avstrijsko; sej sad mu bode rodila enaki, kakoršnega je Avstrijanom.

Obnovljenje volitev ali kapitel čč. oo. Frančiškano ob koncu avgusta. Provincijal: preč. o. Miroslav Henigman. Kustos: preč. o. Evstahij Ozimek. Definitorji so naslednji preč. oo.: Jernej Večerina, Burghard Švinger, Nemezijan Smokovič, Salvator Pintar. Prokurator provinc.: preč. o. Emilijan Štukelj. Tajnik provinc. preč. o. Jern. Večerina. Gvardijani in drugi preč. in čast. očetje so tako le izvoljeni ali pa poterjeni (zavolj okrajšanja naslove izpustimo):

Ljubljana: Gvard. o. Salvator Pintar, fajm. itd.; vik. in spovednik o. Tadej Gregorič; Oče redovni: o. Salezij Volčič; spovednik v laškem jeziku: o. Benvenut Kroat; spovednik itd.: Alfons Smolič; duhovni pastir za delavnico: o. Andrej

Keržič; duhovni pom. itd.: o. Benjamin Fabijan; subsidijarija: o. Kalist Medič in o. Joah. Jereb.

Tersat: Gvard. o. Jeronim Jankovič; vik. in pridigar: o. Leon. Zihelr; prid., noviški opravnik itd.: o. Odorik Vaskoti; spovednik: o. Jovita Zettin; opravnik b. b. laikov itd.: o. Safron Merk; pridigarja: o. Gavdijoz Lombergar in o. Barnaba Mužar.

Kostanjevica: Gvard., lektor itd. itd.: o. Evstahij Ozimek; vikarij itd.: o. Krizolog Greznik; oče provincije itd.: o. Jernej Večerina; lektor, laški prid. itd.: o. Bonaventura Sell; drugi lektorji: oo. Pacifik Fister, Frančišk Kopitar, Dominik Klobčič, Aleksander Roblek.

Novo mesto: Gvard. in gimnaz. profesor: o. Bernard Vovk; vik. itd. o. Rafael Klemenčič, profesorji, učeni itd. so: o. Sigis. Jeraj, o. Burghard Švinger, o. Ladislav Hrovat, o. Regalat Starnicar, o. Ignacij Stavdaher (gimn. kat.), o. Metodij Poljanšek, o. Celz Novak, o. Amand Maver, o. Častimir Zupet, o. Klemen Jelenc.

Kamnik: Gvard. itd.: o. Godefrid Hlebec; vik. itd.: o. Gregor Lušina; spovednik: Justin Kus; učenik na norm. in orglar: o. Angelik Hribar; učenika: o. Rajner Kokalj in o. Placid Fabijani.

Klanjec: Gvard., farni namestn. itd.: o. Avguštin Pernar; vik. itd.: o. Daw. Peterca; drugi: o. Kalasankcij Margreitner, o. Engelbert Vovk, o. Teodozij Pristov in o. Samvel Kimovec, subsid.

Pazen: Gvard. in prof.: o. Grat Pfeifer; vik. prof. itd.: o. Julij Bruner; Serafin Pramberger, gimnaz. prof. in ravnatelj; o. Hermagora Rojina in o. Benó Delpin, spovednika; o. Polikarp Trontelj, vpravnik bbr. laikov; o. Ernest Centazo in o. Flor. Frank, gimn. profesorja; o. Herman Venedik, kat.; o. Fortunat Vidic, gimn. prof.

Samobor: Gvard.: o. Magnus Bosek; vik. itd.: o. Hugo Novljan; drugi čast. red.: o. Emanuel Topolnik, prid.; o. Severin Telijan, subsid.; o. Karol Šöpf, subsid. in org.; o. Emerik Gunjak, kat. in prid.

Nazaré: Gvard., administr. itd.: o. Albert Pintar; vik., noviški vpravnik itd.: o. Atanazij Krajnik; Teodor Zajc, prid.; Benedikt Grašnik, prid.; Viktor Jerančič, kat. in prid.

Karlovec: Gvard. in admin.: o. Nemezijan Smokovič; vik in prid.: o. Emilij Krašovic; o. Kerubin Horvatič, gimn. prof.; o. Ambrož Kostanjevac, kat. in prid.; o. Jan. Žibrat, gimn. kat. in prid.; o. Baptist Lončarič, duhovni pom. itd.; Bonifacij Pavliček, duh. pom. in oskerbnik vojaške bolnišnice; Pij Kopitar, subsid. in knjižničar.

Brežice: Gvard.: o. Gilbert Gravelj; vik.: o. Rudolf Dolinšek; Marijofil Banač, spovednik; o. Kornelij Arko, vpravnik bbr. laikov itd.; Adalbert Potokar, subsid.

Jaska: Gvard.: o. Konrad Logonder; vikar, prid. itd.: o. Felicijan Matavž; Ciril Simončič, knjižn.; o. Manvel Masten, o. Sidonij Kuhar in o. Solan Nadrah, pridigarji.

Oo. in bb., ki niso imenovani, ostanejo na svojem mestu, dokler se ne bode drugač vpravalo.

Pohlep po novem anektiranji. — „Tovarš“, ki rad sem ter tje zoper Cerkev mahne, odkar se je jel od „ultramontanstva“ nekako emancipirati, pravi v 17. listu med drugim: „da bi se pa dohodki mežnarstva v tistih krajih, kjer je učitelj kot mežnar dobro plačan, učitelju nekoliko ohranili, določilo naj bi se, kakor na-

merava koroški deželni zbor — da od obilih cerkvenikovih dohodkov se dodá učitelju to, kar je za ta posel preveč odmenjeno. Gotovo se smé tirjati, da imajo učitelji kot učitelji gotovo plačo.“ — Tako v dopisu iz Notranjskega. Kaj pravite k temu? Učitelju se ne prileže cerkvenikova služba, njegova plača pa bi se mu dobro prilegla. — Nočemo te nasvetovane „briganterije“ dalje pretresovati, omenimo naj pa samo to, da se utegne zgoditi, ako bi se šolske postave ne spremenile, da Cerkev bode prisiljena pri tem ostati, da njen cerkvenik ostane tudi dalje šolnik, ker Cerkev si utegne sčasoma lastne „verske“ šole napravljati, kakor jih imajo v Ameriki. (Gl. Trobicevo pismo v zad. l. Zg. Dan.)

Pri shodu katoliško-politiške družbe poslednjo nedeljo sta govorila dr. A. Cebašek in M. Ilvar o novih šolskih postavah in novi šoli. Pervi je čversto in od vsih strani skazal, da sedanje šolske postave niso koristne in primerne in da jih je treba premeniti; — drugi je povedal, kaj se o tej reči tudi po kmetih misli. Eno-glasen sklep je bil, da naj se do ministerstva in do deželnega zbora oddá prošnja, naj obé moči si prizade-denete, da se sedanje šolske postave ali čisto odpravijo, ali pa na keršanski podlagi zdatno spremené. — Udje društva se vedno množijo, ter jih je zdaj 112. —

Naprava v spomin Pija IX. — V Genfu na Švicarskem se je ustanovil odbor katoliških móž, ki hoče v Rimu povzdigniti imeritno napravo, ki bode vedno oznanovala častitost, čednosti in dobrotljivost sedanjega poglavarja sv. Cerkve. Bode nekaj velikanskega, ker na pomoč kliče katoličane vesoljnega katoliškega sveta. Pomočke v ta namen sprejemajo vredništva katoliških časnikov, predsedniki katol. družb itd. Drugi pot program.

Iz Ježice. V saboto popoldan ob štirih je pokanje možnarjev in veselo zvoneje naznanilo veliko slovesnost enajste nedelje po binkoštih na Ježici. Gospod Anton Kukelj, mežnarjev sin, bogoslovec tretjega leta, je obhajal novo mašo v domači cerkvi na Ježici, kjer že čez 50 lét ni noben domačin domače škofije nove maše pél. Lepo je bila okinčana cerkev zunaj in znotraj, zlasti z novim velikim altarjem. Častitljiv je bil sprevod z novim mašnikom iz duhovske hiše v cerkev med pokanjem možnarjev in veselim zvonjenjem. Po poklicu sv. Duha č. g. J. Rozman, kaplan pri sv. Jakopu v Ljubljani, v zverstnem govoru ginljivo dokazuje dobrote, ki jih Bog po duhovnih deli vernikom. Novi mašnik se je obnašal serčno in je bil ves vnet; bogoslovci so pa s prelepim petjem obilno množico vernih k pobožnosti spodbudovali. Tako lepo in ginljivo se je slovesna božja služba obhajala, da se je prav čutilo: tukaj je Božja hiša, male nebesa so na zemlji.

Primerno pogostovanje je duhovšina imela v duhovski hiši, povabljeni sorodniki in sosedje pa v posebnem šotoru na vertu tik duhovne hiše. Vse se je godilo veselo, zmérno v lepem redu pri obojih gostih, in lepo petje se je verstilo z veselimi pogovori. Kaj ginljiva je bila napitnica osrečenim staršem, staremu očetu in materi novega mašnika, spremljena s primernim nagovorom od gospoda Rozmana, vtrinjale so se solzice staršem tako, kakor ob sklepu govora v cerkvi. Po dokončanih petih litanijah so gospodje pred svojim odhodom tudi goste v šotoru na vertu obiskali in prav razveselili; vse v novo je oživel.

Na večer sta nas pa tudi dva imenitna gospoda iz Ljubljane obiskala, katerih smo se posebno obveselili in in si njih nazočnost v veliko čast prištevali. Res, le en glas se je slišal pri gostih v šotoru: „tako veselega dné se nismo imeli v svojem življenju.“ Očitno se je pokazalo, kako veren je Slovenec, kako vnet za Božjo čast in za svoje duhovne. To je bil dan, ktereга je

Gospod Bog napravil, ki je g. Antona Kukeljna v duhovski stan poklical; Bog mu daj tudi poslednji dan duhovskega stanú tako veselo končati, potem bo nasledovalo večno veselje.

V Spitalu na Koroškem so 27. avg. slovesno pričeli katoliško družbo za špitalski okraj.

V Pliburgu je ondotni gosp. dekan po stari navadi na véliki Šmaren v šoli govoril do ženske katol. mladine nektere podučne in oserčivne besede z ozirom na imenitni praznik. Eden okrajnih šolskih svetovavcev je zdajci pisal krajnemu šolskemu svetu, da naj odpravi ta „Unfug,“ da bi se šolska soba za take reči rabila. — Prašanje za kak koncil liberaluhov: Ali se bolj boj hudič križa, ali pa liberaluh keršanskega nauka?

V Velikovecu je za poslanca izvoljen gospod A. Einspieler. Tudi v Wolfsbergu je izvoljen konservativni J. Pongrac.

V Gorici, 1. sept. — r. — Rejenici malega semenišča so napravili 26. avg. večerno veselico, ktero so počastili Njih prevzvišenost knezonadškof in drugi častiti gostje. Program je kazal 2 govora (slov. in italij.: Nova pisarija; Dialogo fra Saule e Abner), 4 deklamacije (Umekov zvon sile, B. Miranov zgubljeni sin). Pevski oddelek je bil raznoversten, vzet iz znanih italijanskih in slovenskih skladateljev: Bellini, Rossi, Rihar, Ilribar id.

Prostor je bil vkusno ozaljšán; začetek po 5. uri. Med slovenskimi pesnimi se je odlikoval Hribarjev venec, kateri kaže svojo izverstnost v tem, da akoravno ga pri vsaki besedi slišiš, se ga vendar ne naveličaš, ampak ga v drugo še bolj pazljivo poslušáš, ko prej. Italijanski skladatelji ne potrebujejo našega priznanja; a čuditi se moramo, kako gladko so pevci svojo nalogo izveršili. Delali so gotovo tukaj pevci skladatelju čast, skladatelj pa pevcem. Veselje preleta človeka, ko vidi mnogobrojni pevski zbor pred seboj v polokrogu, ko sliši prijetno harmonijo glasov, ki se prelivajo, kakor solčni žarki v juterni rosi.

Deklamacije in govori so se veršili s tako popolnostjo, kakor se dá tirjati od mladih govornikov. Ta dan so pokazali rejenci, da ni bil neresničen tisti glas, ki se je bil raznesel, da se med seboj v govorništvu urijo. Ako se bodo enake vaje nadaljevale in širile med vso šolsko mladino, smemo z veseljem čakati prihodnjih dni.

Po doveršenem pevskem in govorniškem oddelku so se skušali rejenci na prostornem dvorišči v telovadstvu. Tu je bila lepa priložnost za kakega psevdoslobodarja dobiti dokaze, če se res mladina, duhovskemu nadzorstvu izročena, odgaja po načelih, ki um temné, telo slabé, veselje kalé in iz zdrave mladosti émerikove nezadovoljneže delajo. Pa sreča ali nesreča, da nobenega ni bilo.

Med tem, ko so gibčni udje dvorišče merili, je dobila sobana, ki je veselici služila, nov obraz. Na belo pogernjenih mizah je raznoverstno sadje id. vabilo utrujene ude, naj se odahnejo. Nazočnost Njih prevzvišenosti knezonadškofa in drugih gg. gostov je dajala pozni južini nenavadno veljavo. Ko so razgovori naj živahneje tekli, opomnijo č. g. vodja semeniški, da rejenci želijo še posebno dolžnost izpolniti. In tedaj je bilo viditi lepo versto mladenčev podajajočih Njih prevzvišenosti voščila v raznih jezicah za slovesno zlato sv. mašo, ktero bodo obhajali knezonadškof 30. kim. t. l. Ob enem se je vstopil pevski zbor in je zapél prekrasno pesem, ktere besede in napév so bili zloženi prav za to priložnost. Ko so Nj. prevzv. otročjo vdanost svojih rejencev videli, se niso mogli več zderžati, milo se jim je storilo: govorili so polni očetovske ljubezni rejencem, voščili jim

vesele praznike in priporočili se njihovi molitvi. Blagi občutki so obhajali vsakterega, ko se je družba razhajala.

Iz Tersta naznanuje časnik „Ankora,“ kako je mestna gosposka že več lét tarnala čez procesije v križevem tednu, zavolj katerih se zadržujejo vozovi in kočije v škodo kupčijstva in obertnije. (O ubogi judež, ki se mu tudi tù godí potrata!) Da bi se temu cmenđranju konec storilo, pa da bi zavoljo blažene procesije ne šlo toliko tergovcev na boben itd. itd., je cerkvena oblast sklenila, da naj v prihodnje gredó procesije po gornjem delu mesta, kodar vozovi ne derdrajo. Meščanija je tedaj s tem utolažena, ali glejte mestni gospodje, da teh zavidenih procesij s kacimi posvetnimi ne domeščujete, ter bi tergovstvu škodovali! Res, kmali jo je mesto v nasprotje zavozilo.

Bilo je pretečeni mesec v Terstu tisto ameriškansko jahavstvo, ki je pred razpreženjem svoje komedije hotlo napraviti procesijo skoz mesto in po terjih in ulicah mesta. In lej! mestna gosposka ni le privolila, temuč se je tudi šumeče vdeležila, poslala bojda svoje straže v svečanski uniformi kakor pripravljavce poti, ki so mogli, se vé, vozove, kočije ustavljati, v kraj devati klopi prodajalcev, ob kratkem, pripravljati cesto, zakaj valili so se po poti tisti sloni, katerih trije so tehtali 115 centov, pa koliko konj, na katerih so sedeli dédeljni in babucnje s čudno šarasto in pisano obleko. Bila je tedaj prav lepšarska in gizdalinska procesija, ali kakor celo liberalni „Citadino“ pravi, bila je „plevničarija (pagliacciata), s ktero je ameriškanska tovaršija škodovala sama sebi in Terstu.“ „Ankora“ premišljuje to plevničarijo še dalje in meni, da o véliki razstavi utegne še obilno tacih maškerad priti, tudi ne pobija veselie, ako so le spodobne, tirja pa vendar enako svobodo za vse, ne le samo za škopničarje. Ako bi se ta trenutek hotla napraviti spokorna procesija za odvernitev sedanjih nadlog, precej bi se nemara kričalo, da množica in gnječe ljudstva so nevarne v oziru zdravja.

„Triesterica“ iše z žametnimi rokavicami oslabiti pritožbe katoličanov zoper undanje cerkvenoskrunstva v Rimu. Ona sicer priznava, da so katoličanom potepuhi krivico delali, ki so jih pri njih cerkvenih opravilih napadali, méni pa, da skupna pritožba tujih poslancev, ki so pri sv. Očetu, bi kaj ne koristila, ker protest bi naznanoval le sovražljivost zastopnikov, ki so pri rimskem Stolu, in dogodkov ne sodil po resnici. Zakaj bi potem pritožba kaj ne izdala? Poslušajte! Zato, ker nasilstev liberaluhov niso vidili tisti poslanci in opravniki tujih vlád, ki so pri italijanski vladi poverjeni; sej so večí del na počitnicah ali pa v Florencu! — Ste že slišali tako lepe izgovore? Modrovanje „Triesterčino“ si je prilastila tudi prepečena „Laibaherica,“ in veste, da ji je prav po volji! Ni čudo, da se ravnokar bivša velikonemkinja „aus den Krainergauen“ v cerkveni politiki tako hitro oči ne izbríše.

Iz Sedmograškega. Drugo pismo preč. o. Salezija Volčiča iz Fogoraša. — 23. jun. sem v Sibirju (Hermanstadt) obiskal preč. o. Jan. Pavliča, našega rojaka, ki je ondi spovednik in kateket, prav zadovoljen . . . Prihodnje leto utegne priti v Ljubljano na oddih, ker takrat bo železnica že narejena do Sibirja. Močno ga spoštujete na Sedmograškem; je tudi ob enem častni kanonik ondotne škofije.

Moje opravilo v tej provinciji je med vsimi doseđanjimi naj težeje, pa tudi naj podučljivše. . . Še 6 samostanov imam obiskati; potem se bom vernil proti domu skoz Maroš-Vašárhelj, Kološvár, véliki Varadin, Debrecin, Pešt, Stolno-beli-grad, Kaniža, Pragerhof, Ljubljano.

Tretje pismo iz Esztelneka 10. julija. Zdaj sem v Sikulski (Seklerski) deželi. Sikulci so nasledniki Ati-

lovcev, kateri so pred pravimi Magjari prišli iz Azije v Evropo. Sprejeli so sploh katoliško vero, le malo je drugevercev med njimi; sicer po sedmograškem pa je komaj šestina ali znabiti še le desetina katoličanov. Po šegah in jeziku so pravi Ogri. Njih dežela je merzla, ne rodi vina in ima le jesenske pridelke; žito na polji je še zdaj vse zeleno. Tudi jejdo sejejo, pa pred kot pri Ljubljani. Imajo tudi čebele v slamnatih po koncu stoječih panjovih, ali pa iz desk zbitih.

Tu sem prišel iz Braševga (Kronstadta), ki je naj véče in naj bogatejše mesto sedmograškega, ki ima obilno kupčijo s sosednjo Valahijo in je tik pod hribom, na katerem je zidan lep grad, in ima okoli 40000 prebivalcev, med njimi kacih 6000 katoličanov.

Sikulska dežela je divje-mična in bolj revna. Lijaki velikokrat napravijo dosti škode; blizo samostana Esztelneka, v katerem se zdaj mudim, sem vidil hišo, ki jo je potok spodkopal in se je poderla; enaka se je primerila več drugim hišam in hlevom, so pa tudi hiše. da jih lahko voda odnese.

Iz Amerike. (Pismo g. L. Možina do staršev v Javorjah.) Pri sv. Frančišku, 9. mal. travna 1871. (Dalje.)

Tako, vidite, je težavno pripraviti dosti klaje za zimo, če nima pripravnega sveta za košnjo, ker tukaj se ne spleča kositi s takimi kosami, kot pri vas. Res, neizmerne planjave so pri nas, na katerih ni nič družega kot po 5 in še več čevljev visoka trava, sem ter tje je kak hribček, obrašen z germovjem. Pomanjkuje pa lesa in vode, in kdo se bo podal v taki kraj, kjer ni ne lesa in ne vode? kajti kmetovalec si mora napraviti iz lesa vse svoje poslopje, ki je zelo različno po okoliščinah, in dostikrat je naj bolj revna planinska pastirska kočja pri vas vendar še veliko boljši in bolj kaki hiši podobna, kot so tukaj farmerske hiše. Pa še na videz lepe hiše so veliko slabši, kot vaše navadne hiše doma. Nekake hleve imajo samo za krave, delavno živino in svinje, druga govedina mora leto in dan zunaj prebiti; pičo imajo vso pod prostim nebom v velikih kupih; slamo pa večji del sežgó za gnojenje polja. — Samo v takih krajih ni treba gnojiti, kjer je treba les posekati, in si iz gojzda polje napraviti, ker od iztrohujenega lesa je za 15—20 lét dosti dobre zemlje.

Nekoliko od svojega stanovanja ima vsak kmet napravljeno kašto za različne žita, se vé, da iz lesa.

V začetku julija se začne žetev in snopje se pusti na njivah v majhnih kupih, da se posuši, potem se zvozi vkupaj in omlati. Sejejo, kosé, žanjejo in mlatijo pa tukaj le z mašinami. Pridela kmetovalec z 80 orali zemlje, katerih je kakih 60 obdelanih, navadno po 300 bušljevov (ameriškanska mera) pšenice, 200 ječmena, 150 ovsa, 200 turšice in krompirja. Bušelj pšenice veljá pri dolarju (2 gld.), in je po okoliščinah dražje ali bolji kup, in v tej primeri je drugo žito. Z 2 bušljema pšenice se obseje 1 oral zemlje, na katerem se pridela 15—20 bušljev, na novo obdelani zemlji pa pri 30 bušljev.

Posestniki z 200 orali zemlje, ki imajo za potrebo ljudi, in pri tem dobro obdelujejo, pridelayo na leto okoli 2000 bušljev pšenice in turšice, 1200 ječmena, ovsa, krompirja imajo 50—60, in kakih 25—30 prešičev. Posestniki z 80 orali zemlje imajo pa nekteri samo po 5, 6 goveje živine, ali še kako mulo, osla, ali kako kljuse, ravná se vse po zemljišu, po obilosti merve in po tem, kakoršno veselje da ima kdo do živinoreje. Po leti imajo živino večji del na paši pri kakem čedniku, kateremu za vsako govedo nekoliko plačajo, ali pa jo samo pusté na ograjenem kraju brez pastirja in imajo samo molzne krave in delavno živino bolj v skerbi in pri domu. Ker ima vsak posestnik ves svoj svet vkupaj in ograjen, ni treba toliko skerbeti za živino, ki je na paši.

Par volov veljá tukaj 120 dol., krava s teletom 40,

čeden in dober kozj 180—200 dol., dobre mule in osli 300. Dolar je nekaj soldov čez 2 gld. a. v. Tukaj so le taki kmetje v dobrem stanu, kateri imajo svoje posestva pri mestih, ali blizo železnih cest, velikih rek, kjer lahko vse svoje pridelke prodajo. Drugač je pa s takimi, ki so daleč od kupčijskih cest in zamorejo le žito in živino prodati, pa še to le z veliko zgubo časa in s težavno vožnjo, ker morajo kupčevalcu svoje blago do bližnje železnice ali barkostaje pripraviti, in tam se vse na vago prodaja.

Ko enkrat kmet svoje pridelke v jeseni pod streho spravi, si pripravlja les za kurjavo, se z mesom preskerbi za celo leto, in tako pobije eno ali več goved po svoji potrebi.

Po zimi verdeva živino, pripravlja in popravlja kmetiško orodje, in prevažuje z živino kako reč, da si kaj denarjev zasluži. V severnih krajih delajo proti koncu zime sladkor iz sladkorovega javora, kterege drevja je pri nas obilno, in v južnih krajih pa iz sladkornega tersta.

Sladkora se tukaj pri jedeh toliko porabi, da bi se lahko Amerika imenovala sladkorna dežela; sladkor služi tukaj tako rekoč za zabelo, in vsaka jed je bolj ali manj iz sladkora napravljena. Les je v naši okolici rahel in mehek in ni najti tu tako različnega lesa kot pri vas doma. Navadno se nahaja samo neko hrastovo drevje, ki je slabši od vašega, javorovo, smrekovo in lipovo. Bukve, breze, jelše, jesene, topole ni zaslediti in tudi visoke jelke ne. Se vé, da govorim le o drevju, ki je v naši okolici.

Kmetiški stan tukaj zelo čislajo, in je eden nar imenitnejših. Ali vender ni tako lahko si kaj prida pri-spraviti in pridobiti kmetu, če nima dobre zemlje in ni blizo mesta ali železnice. Da je temu tako, bote raz-umeli iz naslednjega pojasnenja. Posestnik plačuje od 80 oralov zemlje davka 20—24 dol. na leto, mašine so tudi precej drage. Tako velja mašina za setev 150—200 dol., za košnjo in žetev 200, za mlatev 700, ktero si jih navadno več vkupaj napravi, in le primožniši imajo svoje. Druga kmetiška naprava in orodje je silo drago in vse mora drago kupovati, le svoje pridelke mora dober kup prodajati v primeri z drugimi rečmi, zakaj tukaj je samo živež dober kup, drugo je pa vse neusmiljeno drago. Ako hoče kmet hlapca imeti, mu mora dati naj manj 180 dol., blizo 400 gld., in dekle imajo zaslužka po 150 dol. (300 gl.); toda le naj pre-možniši imajo deklet. Ženske imajo zaslužek le bolj v mestih, na deželi pa ni veliko z njimi opraviti. Sicer ženske tukaj kaj malo delajo; po mestih se gosposke pečajo večji del s takimi rečmi, ki so toliko za ženske kot boben za zajca, namreč z modrijanstvom in dru-gimi visokimi vednostmi; — po deželi se pa s kakim lahkim delom spremljajo ali pa postopajo, kakor jim je ljub in všeč. To velja od angleških in irskih žen. Nemške so bolj pridne (se vé, da tudi slovenske, kar jih je tam).

Hlapci pa tukaj morajo oboje opravila opravljati, hlap-čevsko in dekelsko. Hlapec mora kuhati, svinje verdevati molsti in vse druge take reči, ako je potreba. Ako bi kdo ugovarjal, da se s takim delom ne ukvarja, bi ga go-spodar kaj čudno pogledal in bi mislil, da ni prav zdrave pameti, ker gospodar ga najme za vse dela brez razločka. Take plačila pa le taki dobé, ki znajo vse dela dobro opravljati in znajo z mašinami delati. Ako ni človek pazljiv, se kaj lahko poškoduje, ali še celo zgubi življenje, posebno pri mašini za žetev in mlatvo. Zraven tega se mora še to v poštev vzeti, dasiravno hlapec služi blizo 400 gld., ga pa tudi lahko ena sama suknja stane pri 80 gld. in ena sama lepa in terdna

obleka blizo 300 gl.; toraj je zaslužek velik le po šte-vilu, ne pa v resnici, kakor vidite.

Zraven tega pa mora po tukajšni splošni navadi gospodar trikrat na dan dajati svojim ljudem dosti mesa, in tudi drugih jedi celo reč, belega kruha s sirovim maslom ne le pri vsaki jedi, kakor zjutraj, opoldan in zvečer, ampak tudi še vmes dopoldan in popoldan, ko-likor se komu poljubi, ker črnega kruha tukaj nikjer ne rabijo.

Dela se pa od solnčnega vzhoda do zahoda, ali ta čas se mora slednji kaj dobro dela poprijeti, ker go-spodar je dolžan dobro plačati in pogostiti, delavec pa tudi odmenjeni čas po svoji moči delati brez vsega obo-tavljanja. Ob času žetve in mlatve, ko več ljudi naj-mejo, dobi vsak delavec nar menj plačila 1 dolar na dan, ali še celo 2, če ni drugač, in pri tem jih je treba pogostiti, kakor je pri vas le o sejmu (cerkvenim žeg-nanju) navada. Zdaj mu je treba še z obleko presker-beti sebe in družino, in vsa obleka je silo draga, pa slabši od vaše, tudi ni posebnega razločka med kmeč-kimi in drugimi mestnimi ljudmi, posebno pri ženskih ne; — taka obleka je pa dražji in za delo veliko slabši.

(Dalje nasl.)

Vošilo.

Bolna mati za god sinu, ki je v latinskih šolah.

Lepó danica se svetlí,
Naznanja beli dan,
Se zlata zarja rumení,
Naravo vabi: „vstán!“

In kar posebno še želím,
Je milosti vsih vir,
Za katerim vedno kopernim.
Mi dušni bil bi mir.

Že tički budni žvergolé
Po gojzdiču glasno,
Godú se tvoj'ga veselé,
Ga slávijo lepó.

Ko vidila bi te enkrat
Stopiti pred altar,
In večnemu Bogu darvat'
Presvete maše dar;

Le vstani, vstani, ljubi sin!
Zapiši si v sercé,
Ker mati dáje ti v spomin,
Kar njene so željé.

Sercé bi moje maternó
Razveselilo se,
Bi v duši blo lahkó, lahkó,
Če tud' se grob odpré.

Modrosti dar sv. Duh ti daj,
Sej sam si ga želiš;
Krepóst v zaklad si prvi štej,
Po katerem hrepeniš.

In ako volja Božja je,
Da moram zdaj že umrét',
Ne pusti, France, misli té
Iz serca si izdrét'!

Želim darove tebi vse
Presvetega Duhá,
In blagoslove sleherne
Trojednega Bogá.

Spominjaj pa se matere,
Ko boš obhajal god,
In blagoslavljal dela vse,
Ti vselej bo Gospod. M. J.

Razgled po svetu.

Kje je otenje? Moško in čversto „Vaterland“ v spisih „der staatsrechtliche und kirchl. Ausgleich“ do-kazuje, da edino z odkritoserčnim povernje-njem k katoliški veri in na podlagi oktober-diploma se zamore Avstrija oteti in med vsimi der-žavami zopet biti slavna in mogočna. Vsi narodi in vse verste prebivalstva se bodo kakor močen zid razverstili okrog ministra Hohenwarta berž ko razglasi določno katoliško politiko. Se vé, da možje morajo sami v res-nici, ne pa le dozdevno katoličani biti; slikar ne more mojstersko-bogoljubne podobe naslikati, ako sam ni bo-goljuben, in minister ni zmožen za katoliško politiko, ako sam ni pravi katoličan. Ako se Avstrija in Fran-cija postavice na keršansko-katoliško podlago, Italija pride kmali za njima, zakaj gnjili liberalizem je do gnjusobe dogospodaril in dopričal je, da ne more dru-zega sadú obroditi, kakor nesrečo in krivico, ker je sam otrok krivice.

Rim, kakor kaže, bode Viktor-Emanuelu njegov padec. Kjer je papežu jamo kopal in sebi na Kapito-liji prestol sanjaril, tam že skoraj v jamo pada, ali saj

koplje se mu jama tamkaj. „Unità“ pravi, da v Rimu je kal „internacionalstva“ (mednaroduhovstva) stokrat strašnejšega memo unega v Parizu. Prišli so menda na Laško, in ravno v Rim (?) so odmenjeni, neki tujci komunističke ločine, ktera pripravlja punt za celo Evropo. Tako se v Rimu zbira vsa derhal, ktera dela težke muke in hude zadrege laški vladi. Zadnjič je derhal napravila v Rimu vriš, ki je veljal ne le Cerkvi, ampak tudi vladi, in ta vriš je roparskim ministrom strašno podkuril. Ravno je imel Kvintino Sella na noge spraviti za vedno lačno Italijo neko posojilo; denarne banke pa, ki so že tako pokašljevale pri moledvanjih beraške Italije, so po teh poslednjih rogovilstvih v Rimu zgubile vse upanje do laške vlade, ktera ni zmožna rogovilstva ugnati, in pretergale so zdajci vse posojilno pogajanje z laško vlado. In če res kaj izroji v Rimu, bode bolj varen sv. Oče v Vatikanu, kakor pa Lanza in Sella s svojimi tovarši med laško vojašino. Ko so namreč rimski rudečkarji žugali, da bodo požgali tudi celo papeževo poslopje ali Vatikan, so tuji poslanci rekli sv. Očetu: ako hočejo, bodo zastave vseh olikanih narodov varovale Vatikan. Ali se ima Viktor Emanuel pohvaliti z enako vesoljno brambo? Javalj ne.

Zdaj ministra Lanza mučijo zlasti laški delavci, ki imajo odmenjeno svoj shod v Rimu obhajati. Neznanila od prefektov po deželi v tem oziru so pomislika vredne; utegnejo pa tudi tuji deržavnikarji ali diplomatti oporekati zoper taki nevaren shod, kakor meni „Unità.“

Vidi se, da zmešnjave so toliko huje, kolikor bolj se odstranjuje povernitev k pravim in postavnim samoderštvom. Tisti modrijani, ki vidijo otenje le v francoski republiki in mahajo po gr. Chambord-u, ki je postavni lastnik francoskega prestola, utegnejo tudi še spoznati, da njih modrijanstvo je bila strast.

Šestnajst kloštrov je 27. avg. ukazal ogledati rimski prefekt, kateri bi bili kaj za očitne poslopja italijanske vlade, ki se v Rim preseluje. — Mežurkali so tudi na samostan „Trinità de Monti“ in poslal tje gori nekatere opravnike. Prednica pa jih še v samostan ni pustila, ter jih prosila, naj si poprej oskerbé privoljenje od francoskega poslanstva, ker to poslopje je lastina francoskega naroda. Šii so z dolgim nosom. — Tudi zastran irskega in škotskega vstava je prišla od angleške vlade opazka do Veskonti-Venosta, vsled ktere se bode laški vladi treba poljubiti za stopinjo nazaj se umakniti.

Sv. Oče so vedno zdravi.

V Rimu je glavna katoliška družba nasvetovala vsakdanje obiskovanje naj slovečnijih Marijnih podob po Rimu, ki bi se zaporedoma vsak dan v mescu izpostavljale in bi se ljudem priložnost dajala obilniše moliti za sv. Očeta. Za vsako obiskanje so podelili sv. Oče 100 dni odpustkov, in kardinal vikarij je naznanil to bogoljubno opravilo.

Rovarstvo „mednaroduhovstvo“ se tudi po Belgiji silovito širi. Krivi so tega tisti, kateri to dopusté, še bolj pa kateri katoličanstvu nasprotujejo, ktero edino je zmožno take bolezni zdraviti.

Mednarodovci, to je, mednaroduhi bi se po našem imenovali tisti „internacionalci,“ ki pravi „Unità,“ da so nekaj očitni, nekaj skriti, potaknjeni po vsi Evropi, celo po vsem svetu, in rogovilijo zoper Boga in zoper papeža, zoper vlade in kralje, zoper deržine in posestvo. Ta derhal se je shajala tudi v Neapelnu; ondotni kraljevi predstojnik Affitto pa je 18. avg. 1871 zapovedal, da se mora raziti. Dokazuje pa „Unità,“ da te družbe pravi začetnik je bil Kavur l. 1860, če tudi je imela drugo ime, bistvo je bilo ravno tisto, namreč rogovilstvo, pregnati takratnega kralja. Pomagal je k tej družbi takrat Veskonti-Venosta, sedanji laški minister, in pa

Affitto, ravno tisti predstojnik, ki jo je zdaj prepovedal na povelje italijanskega ministerstva. Garibaldi je bil takrat duša tega početja in piemonška vlada je dajala denar in orožje k podkopovanju postavnega kralja. Imenovala se je „narodna družba.“ Tudi Ludovik Napoleon, ki je z zgledom in s svojo politiko prijaznost kazal rudečcarskemu socijalizmu, je pozneje družbe razreševal, pa ga je vendar punt ugonobil. Naj berže so tudi Emanvelovi dnevi šteti.

Tisti Garibaldi, ki ga ni že družega kakor kos skor gnjilega mesa, tisti stari puntarski kušar, poln zelene jeze do duhovstva, v nekem pismu celo vojsko v Krimu in ravno bivšo francosko-prusko vojsko duhovstvu pripisuje! — Taki golijaški lažnik in obrekovalec, se vé, da ima obilno prijatlov in častivcev med vsimi liberaluhi in rudečkarji. — Vse občinstvo je v nevarnosti, ako se nesramnim sovražnikom vere in cerkve ne bo na pete stopilo. Ne le iz Ruskega, ampak tudi iz Laškega se naznanujejo požari in poskušnje požigov, ki se velikrat lahko štejejo k primérlejsem, pa mnogi primerljeji dajejo marsikaj pomisliti. 21. avg. je bila zažgana kraljeva kasarna karabinierska v Bolonji; 22. avg. je zrojil ogenj v Florenciji v ministerskem poslopju palače Riccardi; 22. avg. je bil podtaknjen ogenj v vradnici časnika „Ravenate“ v Raveni in sicer z 8 litri petroleja in le malo je manjkalo, da ni ogenj strašnega razdjanja napravil. — Kakošne strahovite sovražnike, kakošne gospode rudečkarje si nakopuje ubogo človeštvo, ki noče pokorno biti svojim od Boga postavljenim višjim! —

Iz Ljubljane. G: Fr. Erjavec, naš rojak in pisatelj, pride iz Hervaškega na viši realko v Gorico.

„Novice“ razodevajo upanje, da kranjski veliki posestniki, ki imajo namesto Kluna in Vurbaha nova poslanca voliti, utegnejo vendar voliti po želji vlade in naroda našega.

Hranilnično vodstvo, pravijo „Nov.“, bo mizarsko in ključarsko delo za novo realko dalo na Dunaj. Čuda, da ne v Peking! —

Z Gorenskega. Ne vé, kako bi imenoval osodo, ktera mi je ob enem pripravila v roke „Laibacher Tagblatt, 12. August v. Ottomar Bamberg“ in „Wiener Kirchenzeitung, 12. August von Dr. Albert Wiesinger?“ Kdor pozná ta „Cis in Trans,“ se mora temu res čuditi. Tu in tam berem o šolah, učiteljih in učencih. Pervi, to je „Laib. Tagblatt“ pripoveduje v svoji „Lokal Chroniki“ o slovesu, ki so ga 8. avg. pri „Zvezdi“ obhajali dozoreli ljubljanski osmošolci. Pri tej priliki, pravi, so prav dobro govorili „profesorji in študentje,“ največ po nemški, lepo se bratili učitelji in učenci, ter tesno z nemštvom se sklenili svobodni slovenskega duha mladenči, prosti nekterih tincev (Finsterlinge). Kar je za Danico bolj pomenljivo, naj se pove na tanko: „Zur besonderen Genugthuung gereicht es uns auch, konstatiren zu können, dass von denjenigen Abiturienten, welche sich der Maturitätsprüfung mit Erfolg unterzogen haben, nur zwei die theologische Fakultät wählen, während alle anderen, theilweise unter den ungünstigsten materiellen Verhältnissen, Universitäten besuchen werden,“ to je po domače slovenski: „Posebno dobro nam dé, da izmed tistih, ki so godno skušnjo dobro opravili, pojdeto le dva v bogoslovje, vsi drugi pa, nekteri s krulečim trebuhom za kruhom, pojdejo na visoke šole ali vseučilišča.“ To je neki pisal v ljubljanski Tagblatt nekdo, ki je do tvojih sinov, katoliški narod slovenski! tisto noč imel toliko moč, da so ga na rokah péstovali ter s tem, ako je res, nekako pripoznavali, da je to njegovo delo. Kolikor sem čul o letošnjih osmošolcih, ne

morem verjeti, da bi tega duhá napolnjeni ali da bi onega djanja se vdeleževali bili vsi. Katoliška domovina slovenska se nadja, da se zoper to jako sumljivo pohvalo, zoper to nekako „Chronique scandaleuse“ o ljublj. abiturientih v „Tagblattu“ oglasili bodo, katerim je mar, da z dobrim imenom z ljubljanske gimnazije stopijo v stan kerikoli.

V „Wien. Kirchtg. 12. August“ pa se po „kath. Volksztg.“ iz Baltimora bere o brezverstvenih šolah v Ameriki, zoper ktere delujejo katoliški starši. V njihovem imenu se piše ondi: „Ker verujemo, da ima človek dušo in telo, vemo tudi, da imata oče in mati odgovornost za dušno srečo svojih otrok. Verujemo, da je grob mejnik novega življenja, kamor za človekom pojdejo dela njegove, toraj pravimo, da država nima pravice siliti naših otrok po šest ali več lét v šolo, v kateri se ne pripoznava naše versko prepričanje o Bogu in o prihodnjem namenu človekovem. To se pravi, segati v najsvetejše pravice staršev in otrok. Da duhoven ob nedeljah v cerkvi uči kerščanski nauk, to ni dosti; katoličani moramo imeti tudi gotovost, da se v drugih naukih in v šolskih knjigah nič ne nahaja, kar bi učence begalo v njihovi veri v Boga in v njegovo razodenje, ali njih serce moglo topiti proti budilom njihove vesti.“

Ne more se tajiti, da po politikih postavljeni učitelji, kakor tudi večidel naši politiki, so take misli, da je nespametno skerbeti za neko prihodnje življenje, češ, skerbeti je le, da si človek tukaj kar se more dobro postelje. Nauk, da je modro misliti in obračati se le po pozemeljskih dobrinah, je kaj priliznjen, in da ga sprejemajo oni, ki so se odpovedali veri v Križanega, temu se ni čuditi. Kar o drugih, veljá tudi o učiteljih, kateri so popustili sidro sv. vere. Koliko more opraviti katehet, kateri ima na teden eno ali dve uri, nasprot učiteljem, kateri imajo vsaki šolski dan po več ur otroke v svoji oblasti in le premnogokrat v mehke in mlade serca cepijo gnjusobo razdjanja! Da je učitelj učencem v pogubo, ni potreba, da jih nalašč zapeljuje k neverstvu. Ako svoje zaničevanje do vere kaže v besedah, na obrazu ali v delih, in zasramovaje sem ter tje govori o naukih in cerkvenih naredbah, posmodi kakor slana v marsikterih sercih cvetico viših čutil. Da, velikrat se to, kar se pové vmes in kakor memogredé, globokeje vtisne kakor to, kar se razlaga po odločbi. Kakor katoliškim očetom nam je toraj pomenljiva skerb, da se nobenemu učitelju ne dopusti, da bi tako napak ravnal z verstvom naših otrok, in da se odpravijo vsakere naučne knjige, ki bi imele kaj katoliški resnici nasprotnega to sebi... Deržava nima pravice voditi šol, kakor nima pravice vpravavati in voditi cerkve. In kakor se po cerkvah uči kerščanski nauk in vadi, tako se ima goditi tudi po naših šolah in politiki se v to nimajo kar nič vtikati. Mi zahtevamo učno svobodo, kakor jo djanski zveršujemo že nekaj lét. Ker država ni ne katoliška ne protestanška, ne judovska ne poganska, naj tudi izrejo pusti deržinam, in naj katolikov, protestantov in judov nikar ne sili, da bi morali davke dajati za šole, katerim svojih otrok brez škode svoje vesti zapupati ne morejo. Deržava nima otrok, ima le deržine, in še le, kadar deržine popustijo ali zaveržejo svoje otroke, se more za nje potegniti, sicer so in ostanejo otroci deržine lastina.“

Take reči se berejo ondi, ki niso brez vse pomembe tudi pri nas, sej se je zlasti o sklepu šol pravilo, da tudi na ljubljanski gimnaziji so se slišale reči iz nekkih ust zoper sv. pismo, zoper spoved, prihodnje življenje itd. Ako je to res, bode le treba, da se zoper tako djanje in nehanje glasijo katoliški starši slovenski, sicer

bode ne le mladini, ampak tudi narodu slovenskemu — gorjé!*)

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Prestavljeni so ti-le čč. gospodje: Jož. Belar iz Postojne v Vodice; Fr. Mali, novoposv., za kaplana v Postojno; Jož. Košir, novoposv., v Borovnico; Fr. Švajger iz Kočevja v Trebno (kjer se g. Jož. Preša začasno poda v pokoj); Fr. Petrovčič, sem. duh., v Kočevje; Mih. Kotnik iz Doba v Velesovo; Šim. Zupan v Višnje gore v Dob; Jak. Kalan iz Šmartnega pri Litiji v Višnje gore; Mih. Sajè od Stare cerkve kočevske v Šmartno pri Lit.; Fr. Mekinec, novoposv., k Stari cerkvi; Andr. Ramovš, novoposv., v Svibno; Kozm. Pavlič, kapl. v Škofji loki, kot adm. na Rovo; Jan. Kobilca, kapl. v Šempetru pri Nov. m., v Škofjo loko; Matija Erjavec, kurat na Podkrajju, kot vikar na Črni verh pri Idriji; Jož. Vidmar iz Smednika na Podkraj; Fr. Eržen, novoposv., v Poljane; Mat. Zarnik z Blok kot adm. v Preloko; Jan. Štamcar iz Semiča na Bloke; Jan. Mervec, novoposv., v Semič; Fr. Žagar iz Starega terga pri Polj. na Vinico; Mat. Kadunec z Vinice na Stari terg; Mat. Kralj, kot 2. kapl. in benefic. na Stari terg; Jak. Gros od sv. Križa poleg Turna v Idrijo; Fr. Porenta, novoposv., k sv. Križu; Jan. Babnik od šent-Jernej v Dolenjo vas; Jan. Klofutar od šent-Jurja pri Svibnem v šent-Jernej; Leon Lotrič, sem. duh., v šent-Juri; Šim. Pleničar s Trebelnega kot adm. na Planino; Ign. Žalehar, novoposv., na Trebelno. — Umerl je 30. avg. čast. g. novoposvečenec Jakob Pakiž v Sodražici.

V terzaške škofiji. Č. g. Matija Sila, duh. pom. pri sv. Jakopa v Terstu, je postal fajm. v Rodiku. Č. g. Jož. Uršič, subsid. v mestni bolnišnici v Terstu, imenovan fajm. za Sovinjak. V pokoj sta se podala preč. gg.: Evgenij Vlah, kanonik v Pirani, in Bl. Korošic, administr. v Grocijani. — Umerl je čast. g. Ant. Valentin, fajm. na Izoli. (R. I. P.), in č. g. Fr. Pašič, duhoven v pokoju, zdaj pastirstvo opravlja. — Prestavljeni so čč. gg.: Jožef Bartelj od sv. Janeza (Guardiella) k sv. Jakopu v Terst; Jan. Varelj iz Lovrane k sv. Jakopu v Terst; Jož. Omers s Črni-verha k sv. Janezu. Čč. gg. novoposvečenci so poslani: Jan. Bersenda na Dunaj v vstav sv. Avgušтина zaradi višega nauka; Alojzij Brozović za duh. pom. v Moščenice; Jož. Križman za duh. pom. na Občino; Jak. Daris za duhovnega pom. v Buzet; Šim. Svečič za subsid. v Momijano. — Razpisane so do 15. kim. duhovnije: Umago, Grizinjano, Izola, Novake, kanonikat v Pirani; za subsid. v mestni bolnišnici v Terstu pa do 30. kim,

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz Doba po g. M. K. 2 osebi 2 gl. v sr., 2 osebi 5 dvajs. sr., 5 oséb 3 gl. 50 kr., 2 osebi 1 gl. Vse prosijo sv. blagoslova za srečno zadnjo uro. — J. M. iz Virmaž 1 gl. — Šmarija 45 gld. a. v. —

Za zvon oo. Trapistov v Banjal. v Bosni. Ko sem v Danici bral potrebo zvoná v samostanu Trapistov pri Mariji D. v Banjaluki, me je ganilo za to gočastno napravo kaj storiti in pošljem 5 gl. J. Kajžar.

Za pogor. Vižmarske. G. A. K. 1 gl.

*) Take govornice so že več lét med občinstvom, dolžnost je vendar, da vikši resnico pozvedó in zdravilo najdejo; če pa res ni, da se tudi pové ter se skerbi za slovez naprave, Vr.